

Література:

1. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р., № 889-VIII. *Офіц. вісн. України*. 2016. № 3, Ст. 149.
2. Про відомчі заохочувальні відзнаки: Указ Президента України від 30.05.2012 р. № 365/2012. *Офіц. вісн. України*. 2012. № 42. Ст. 1599.
3. Про відзнаки Міністерства культури і туризму України: наказ Міністерства культури і туризму України від 09.00.2006 р., № 750. *Офіц. вісн. України*. 2006. № 39. Ст. 2636.
4. Мхітарян Л. Е. Відомчі відзнаки, що застосовуються до державних службовців в Україні: окремі питання правового регулювання. *Публічна служба і адміністративне судочинство: здобутки і виклики: матеріали I Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Київ, 05-06 лип. 2018 р.)*. Київ: Дакор, 2018. С. 263-266.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-229-6-41>

**LEGAL REGULATION OF CIVIL SERVICE IN UKRAINE DURING
THE LEGAL REGIME: THE MAIN CHALLENGES
AS PREREQUISITES FOR THE IMPLEMENTATION
OF THE UKRAINE RECOVERY PLAN AND THE
IMPLEMENTATION OF INTERNATIONAL STANDARDS**

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ
В ПЕРІОД ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ:
ОСНОВНІ ВИКЛИКИ ЯК ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ
ПЛАНУ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ
МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ**

Kolomoiets T. O. Коломоєць Т. О.

*Doctor of Juridical Sciences, Professor,
Honoured Lawyer of Ukraine,
Corresponding Member of the National
Academy of Legal Sciences of Ukraine,
Dean of Law Faculty of Zaporizhzhia
National University
Zaporizhzhia, Ukraine*

*доктор юридичних наук, професор, член-
кореспондент Національної академії
правових наук України, Заслужений
юрист України, декан юридичного
факультету Запорізького національного
університету,
м. Запоріжжя, Україна*

В умовах широкомасштабної зовнішньої агресії проти України, впровадження у країні правового режиму воєнного стану істотно

актуалізувало потребу унормування відносин державної служби, із забезпечення релевантності останніх реальним вимогам часу. «Звичайна» нормативна модель врегулювання відносин державної служби за вищезазначених умов, на жаль, є неспроможною задовольнити (до того ж досить оперативно) виклики, зумовлені воєнною агресією, для функціонування ефективного державної служби у «новаційних» умовах. Серед найгостріших проблемних питань, потреба у врегулюванні яких виникла у період воєнного стану в Україні, – врегулювання відносин допуску до служби осіб, які вже пройшли певні етапи конкурсного відбору, однак остаточно ще не набули правового статусу публічних службовців; відносини допуску до державної служби в цілому; виконання службових обов'язків державними службовцями, які вимушені були залишити місце служби й локаційно перебували за межами області, за кордоном; оплата праці державних службовців, які вимушені були залишити місце служби, й перебувають за кордоном; можливість і доцільність впровадження дистанційної моделі публічно-службових відносин при виконанні особою своїх службових обов'язків; припинення державно-службових відносин, з урахуванням обставин, зумовлених станом війни; відповідальність державних службовців за невиконання (неналежне виконання) службових обов'язків у період воєнного стану (в т.ч. на тимчасово окупованих територіях); відносини звітності та подання інших документів у період воєнного стану; суміщення основної служби із службою у ЗСУ або ТерО; антикорупційні обмеження у період воєнного часу тощо. За умови виникнення «новаційних» відносин наявне службове законодавство не у повній мірі було спроможне забезпечити їх регулювання, що й актуалізувало нормотворчу діяльність та інтерпретаційну діяльність різних суб'єктів (насамперед, Верховної Ради України, НАДС, НАЗК тощо). З акцентом на нагальність питань, оперативність нормотворчої діяльності щодо врегулювання відповідних питань фактично сформувалася ціла система «новаційних» джерел, «опалених війною», які передбачали «поєднання» законодавчого акту та кількох інтерпретаційних актів центральних органів виконавчої влади, уповноважених реалізовувати державну політику у сфері державної служби, запобігання корупції тощо. Були прийняті, наприклад, Закон України від 15.03.2022 «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» (зі змінами від 01.07.2022 року) й низка роз'яснень НАДС (від 21.04.2022 року № 151 р/з «Щодо окремих підстав припинення державної служби», від 01.03.2022 року № 147 р/з «Щодо прийому на роботу до державних органів під час воєнного стану» тощо), Закон України від 03.03.2022 року «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та

іншу діяльність у період дії воєнного стану або стану війни» й Роз'яснення НАЗК (наприклад, від 12.05.2022 року «Щодо подання декларації «кандидата на посаду» та проведення спеціальних перевірок», від 07.03.2022 року «Щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю в умовах воєнного стану (подання декларацій, повідомлення про суттєві зміни, про відкриття валютного рахунку в установі-банку-нерезидента, проведення перевірок)»).

Узагальнений аналіз нормативно-правових актів та актів роз'яснення, прийнятих у період дії правового режиму воєнного стану для врегулювання відносин державної служби, дозволяє умовно виділити кілька «базових» напрямків як у вдосконаленні засад регулювання відносин державної служби задля забезпечення її спроможності для ефективного існування в умовах воєнного стану в Україні, так і її модернізації в умовах реалізації євроінтеграційних прагнень України, впровадження міжнародних правових стандартів державної служби й реформування державної служби як складового елементу Плану відновлення України (зокрема, щодо забезпечення її інституційної спроможності для імплементації *acquis*, роботи із талановитою молоддю, формування кадрового і кандидатського резервів, тощо). Серед таких можна виділити: 1) доступ до державної служби («базова», «альтернативна» модель, цифровізація прозорої процедури, конкурсний відбір з акцентом на професійні якості); 2) правовий статус державного службовця («м'які» моделі обмежень в умовах воєнного, надзвичайного стану; професійне безперервне навчання, інформатизація основної діяльності, мобільність форм і методів основної діяльності, дистанційна форма виконання службових обов'язків тощо); 3) управління державною службою (інтегрована система управління, цифровізація відносин, мінімізація корупціогенних ризиків, оцінювання результативності та результативності діяльності особи й співмірність заохочень); 4) відповідальність державних службовців (в т.ч. й за вчинення діянь, що загрожують безпеці й обороні держави, територіальній цілісності, незалежності, за колабораційну діяльність); 5) припинення служби (із переглядом підстав й їх релевантністю умовам воєнного та післявоєнного стану; із підтримкою службовців, звільнених в результаті скорочення тощо); 6) оплата праці («альтернативні» моделі для «нестандартних» умов праці; гарантії співмірності «внесок-оплата»; рейтинговий критерій тощо); 7) кадрове забезпечення потреб державної служби (оптимізація інституційна, поліфункціональність тощо).

В умовах правового режиму воєнного стану в Україні у правовому регулюванні відносин державної служби «оголилося» коло відносин, які зумовили неспроможність чинної нормативної моделі для забезпечення ефективного існування державної служби у відповідних умовах існування держави. Активізація нормотворчої діяльності, із акцентом на зазначене «коло» відносин, спрогнозувала «базові» вектори реформування державної служби та оновлення її правових засад, які варто розглядати як невід'ємну складову стратегічного плану розвитку держави, інтеграції вітчизняної нормативної моделі державної служби у глобальний службово-правовий простір.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-229-6-42>

**CONFIDENTIAL INFORMATION AND TRADE SECRET
IN UKRAINE**

**КОНФІДЕНЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ ТА КОМЕРЦІЙНА
ТАЄМНИЦЯ В УКРАЇНІ**

Kravchenko O. M.   Кравченко О. М.

Candidate of Science of Law   кандидат юридичних наук

Наукова робота зумовлена станом механізмів реалізації державної політики та законодавства України у сфері охорони конфіденційної інформації (КІ) та комерційної таємниці (КТ), а також встановлення можливих шляхів вдосконалення законодавства у цій сфері. Пошуку напрямів удосконалення правових та інституційних механізмів охорони КІ і КТ, й порівняння наявних нормативно-правових документів з метою удосконалення законодавчої бази України. Сьогодні суттєвою прогалиною правового регулювання комерційної таємниці залишається правова невизначеність змісту інформації, яка може вважатись у якості досліджуваного об'єкта права інтелектуальної власності.

У ст. 21 Закону України «Про інформацію», інформацією з обмеженим доступом є конфіденційна, таємна та службова інформація. Конфіденційною вважається інформація про фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень [1].